

Міністерство освіти і науки України

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

**Методичні вказівки для
самостійного вивчення дисципліни**

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форми навчання спеціальності
073 Менеджмент

Харків 2021

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Навчально-науковий інститут бізнесу і менеджменту
Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

**Методичні вказівки для
самостійного вивчення дисципліни**

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форми навчання спеціальності
073 Менеджмент

Затверджено рішенням
Науково-методичної ради
ННІ БМ ХНТУСГ
Протокол № 8
від 18.03.2021 р.

Харків 2021

УДК 351
С 91

Схвалено
на засіданні кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту
Протокол № 12 від 15.03.2021 р.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

НИЦЕНКО В.С. – доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу и аудиту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

РАЙТЕР Н.І. – кандидат економічних наук, доцент кафедри статистики та аналізу Львівського національного аграрного університету

Менеджмент організацій: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобув. другого (магістерського) рівня вищої освіти ден. та заоч. форми навч. спец. 073 Менеджмент / Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. П. Василенка ; авт.-уклад.: О.В. Подольська, К.С. Богомолова – Харків : [б. в.], 2021. – 36 с.

Методичні вказівки підготовлено відповідно до навчальної програми з дисципліни «Менеджмент організацій». Видання включає організацію та планування самостійної роботи студентів.

Видання призначене студентам другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 073 Менеджмент.

УДК 351

Відповідальний за випуск (зав. каф.):Красноручський О.О.,
д-р екон. наук, професор

© Подольська О.В., Богомолова К.С.

© ХНТУСГ, 2021

ПЕРЕДМОВА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни “Менеджмент організацій” та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань і творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета “Менеджмент організацій”.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни “Менеджмент організацій” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни “Менеджмент організацій”: підручником, навчальними та методичними посібниками, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектом лекцій тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни “Менеджмент організацій” організовується з дотриманням низки вимог:

обґрунтування необхідності завдань загалом і конкретного завдання зокрема;

- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;

- надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;

- підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального середовища.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділ “Самостійна робота студентів”).

Студенти, які починають вивчати дисципліну “Менеджмент організацій”, повинні бути поінформовані викладачем про організацію самостійної роботи, її форми та види, терміни виконання, форми контролю та звітності, кількість балів за виконання завдань.

Організація та контроль процесу і змісту самостійної роботи та її результатів здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і повинні бути доведені до відома студентів.

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи менеджменту організацій»

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Менеджмент організацій»

Менеджмент організацій: сутність, зміст, елементи і роль у життєдіяльності організацій (фірм). Менеджмент організацій як самостійний вид професійної діяльності, його цілі і задачі та характерні аспекти і стадії. Методологічні основи менеджменту організацій. Менеджмент організацій як навчальна дисципліна.

Тема 2. Господарська організація як об'єкт управління

Господарська організація: соціально-економічна природа та сутнісно-змістова характеристика. Основні закономірності онтогенезу господарської організації. Системна модель внутрішнього середовища господарської організації. Функціональний "портрет" господарської організації. Методика вивчення організацій (фірм).

Тема 3. Класифікація господарських організацій (фірм) та методика їх вивчення

Коротка характеристика сучасної класифікації господарських організацій (фірм). Господарюючі суб'єкти індивідуального підприємництва: переваги і недоліки та принципові схеми управління. Організації підприємців: переваги і недоліки та принципові схеми управління. Об'єднання організацій підприємств: переваги і недоліки та принципові схеми управління.

Тема 4. Управління структурними перетвореннями та стратегічними змінами

Стратегія структурних перетворень в організаціях (фірмах): цілі, основні курси дій та етапи. Стратегічна

організаційно-економічна реструктуризація: сутнісно-змістова характеристика та передумови успішного здійснення.

Тема 5. Управління внутрішньоорганізаційними (внутрішньо-фірмовими) процесами

Координація та прийняття рішень у господарській організації (фірмі). Комунікація у господарській організації (фірмі). Влада і вплив.

Тема 6. Управління процесом відтворення мотиваційного механізму

Загальна характеристика мотивації. Економічні теорії змісту та процесу мотивації. Некономічні теорії мотивації.

Тема 7. Управління процесом відтворенням організаційної культури (культури організації)

Організаційна культура: визначення, ключові елементи, ознаки та основні характеристики. Основні прояви організаційної культури: спрямованість та вплив на ефективність і продуктивність організації (фірми). Проблема відтворення організаційної культури: зміст та шляхи врегулювання.

Змістовий модуль 2. «Практичні основи менеджменту організації»

Тема 8. Основи корпоративного управління

Сутність корпоративного управління. Економічна роль господарських товариств. Акціонерні товариства: суть і види. Основні засади організації управління капіталом у корпораціях. Зовнішня сфера корпоративного регулювання. Внутрішня сфера корпоративного управління.

Тема 9. Управління ризикозахищеністю організації (фірми)

Поняття та види підприємницького ризику. Управління ризиком.

Тема 10. Основи антикризового управління в організаціях (фірмах).

Сутність і витоки економічної кризи. Кризові явища характерні для ХХ століття. Особливості економічної кризи. Теоретичні основи формування механізму антикризового управління. Механізм державного антикризового управління. Заходи з антикризового управління та його основні елементи.

Тема 11. Управління результативністю та ефективністю менеджменту організацій.

Сутність ефективності (якості) менеджменту. Критерії та показники ефективності (якості) менеджменту організацій. Ефективний (якісний) менеджмент організацій: передумови та витоки. Культура мистецтва та керівництва управління: сутність, передумови та витоки.

Тема 12. Управління процесом формування і раціоналізації систем менеджменту організацій.

Сутнісно-змістова характеристика організаційних відносин у системі менеджменту організацій. Механізм управління (механізм менеджменту): сутнісно-змістова характеристика та зміст його основних складових. Основні завдання менеджменту організацій щодо формування та раціоналізації організаційних відносин.

Тема 13. Керівник-менеджер в системі менеджменту організацій: функції, ранги та моделі (типи).

Функції керівника-менеджера в системі менеджменту організацій. Ранги керівників - менеджерів та особливості пакету службових обов'язків і структури робочого часу. Основні моделі (типи) керівників-менеджерів. Принципи продуктивності праці та світові стандарти ефективного керівника - менеджера.

Тема 14. Самоменеджмент: загальна проблематика, основи та ресурсне забезпечення.

Самоменеджмент, як інструмент самозростання та саморозвитку керівника - менеджера. Самооцінка керівника - менеджера: об'єктивна необхідність та основні способи. Основні бар'єри на шляху самозростання і саморозвитку

керівника-менеджера та способи їх подолання. Система планування особистої роботи керівника-менеджера. Здоровий спосіб життя та психофізіологія розумової праці керівника-менеджера. Основні передумови працездатності керівника-менеджера.

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

План практичних занять:

- 1. Вступ до навчальної дисципліни менеджмент організацій.*
- 2. Господарська організація, як об'єкт управління.*
- 3. Управління внутрішньо організаційними (внутрішньо фірмовими) процесами*
- 4. Управління процесом відтворення мотиваційного механізму.*
- 5. Управління процесом відтворення організаційної культури (культури організації.)*
- 6. Управління ризикозахищеністю організації (фірми).*
- 7. Основи антикризового управління в організаціях (фірмах).*
- 8. Керівництво і лідерство в організації (фірмі).*
- 9. Керівник-менеджер в системі менеджменту організації: функції, роль, модель та вимоги до його особистості.*
- 10. Самоменеджмент в системі менеджменту організації.*

Практичне заняття 1

Вступ до навчальної дисципліни менеджмент організацій

1. Менеджмент організацій: сутність, мета зміст, елементи і роль у життєдіяльності організації.
2. Система менеджменту організацій.

Реферативні виступи: Оцінка практики застосування менеджменту – як основна умова успішного функціонування бізнесу.

Тести для контролю знань

1. Менеджмент організацій - це органічне поєднання:
 - а) науки і мистецтва, функції, процесу, органів управління та категорій людей, які здійснюють функцію управління;

б) науки управління, працівників сфери управління, органів управління, функцій управління, мистецтва управління та процесу управління;

в) самостійного виду професійної діяльності наукових знань, працівників сфери управління, практичного досвіду;

г) наукових підходів, закономірностей і принципів організації процесу управління та культури управління.

2. Основними складовими менеджменту організацій як специфічного виду професійної діяльності є наступні:

а) процес, цілі і задачі, характерні аспекти та методи;

б) органи управління, цінності, цілі і задачі, характерні аспекти і стадії, технологія;

в) цінності, цілі і задачі, характерні аспекти і стадії, методи і технологія та результативність;

г) цінності, цілі і задачі, характерні аспекти і стадії та функції управління.

3. Методологічні основи менеджменту організацій - це сплав:

а) наукових підходів, методів управління, та цілей і задач;

б) принципів менеджменту організацій, науки і мистецтва, функцій управління;

в) Закономірностей, принципів менеджменту організацій, науки і мистецтва управління;

г) наукових підходів, закономірностей та принципів менеджменту організацій

4. Організація (organization) як елемент (ланка) соціально-економічної системи суспільства уявляє собою:

а) деяку групу людей, діяльність якої свідомо координується для досягнення загальної цілі;

б) соціально обумовлену ланку господарської діяльності, суттєвим моментом якої економічно обумовлений інтерес;

в) одне з первинних соціальних утворень, що характеризує економічні відносини індивідууму та соціуму;

г) одне з первинних соціально-демографічних утворень, що характеризує психологічні відносини індивідууму та групи.

5. Господарська організація - це:

а) соціально-технологічне утворення у якому загальними прагненнями об'єднуються 20 і більше людей для одержання прибутку від спільної діяльності;

б) соціально-економічне утворення у якому об'єднуються люди для досягнення спільної мети - освоєння новітніх наукових технологій;

в) соціально-економічне утворення у якому загальними прагненнями об'єднується двоє і більш людей для досягнення спільної мети - одержання прибутку від спільної скоординованої господарської діяльності;

г) соціоно-технічне утворення у якому об'єднуються люди для досягнення спільної мети - раціонального використання активів якими вони володіють.

Практичне заняття 2

Господарська організація, як об'єкт управління

1. Господарська організація: соціально-економічна природа та сутнісно-змістовна характеристика.
2. Системна модель внутрішнього середовища господарської організації.
3. Функціональний «портрет» господарської організації

Реферативні виступи:

1. Організація та її оточення
2. Особливості менеджменту на міжнародному рівні
3. Організаційна культура як джерело гарантій безпеки і надійності справи.

Тести для контролю знань

1. Господарська організація як структура характеризується рядом основоположних ознак:

а) наявність цілі, єдність дії її членів, наявність внутрішньогосподарського центру координування та регулювання. Координація внутрішніх процесів, відокремленість, організаційна культура;

б) Єдність дії її членів, наявність внутрішньогосподарського центру, координування внутрішніх процесів, організаційна культура;

в) наявність внутрішньогосподарського центру координування та регулювання, інтеграція, спеціалізація, відокремленість;

г) Організаційна культура, відокремленість, координація та регулювання, спеціалізація, концентрація.

2. Життєдіяльність господарської організації підпорядковується дії законів основний яких є:

а) закон організаційної діяльності (або найслабкішої ланки)

б) закон розбіжності , закон життєвого циклу , закон ієрархічної побудови.

в) закон синергії;

г) закон синергії, закон організаційної діяльності (або найслабкішої ланки), закон життєвого циклу, закон ієрархічної побудови.

3. Згідно із законом синергії потенціал організації завжди є :

а) дещо більшим простої суми потенціалів окремих її функціональних підсистем;

б) рівним простій сумі потенціалів її функціональних підсистем;

в) дещо меншим простої суми потенціалів окремих її функціональних підсистем;

г) рівним подвійній сумі потенціалів її функціональних підсистем.

4. Який з наведених нижче алгоритмів онтогенезу (життєвого циклу) господарської організації є вірним:

а) Становлення (народження) - стабілізація (зрілість), сталий розвиток, спад або відродження;

б) Становлення (народження) - стабілізація (старіння) – стабілізація (зрілість) - сталий розвиток (дитинство і юність) - спад або відродження;

г) Становлення (народження) - сталий розвиток (дитинство і юність) - стабілізація (зрілість) - стагнація (старіння) - спад або відродження.

5. Системотворюючим елементом організації є:

а) персонал організації;

б) дерево цілей;

в) задачі;

г) активи.

Практичне заняття 3

Управління внутрішньо організаційними (внутрішньо фірмовими) процесами

1. Координація у господарській організації(фірмі).
2. Комунікація у господарській організації(фірмі).
3. Влада і вплив у господарській організації.

Реферативні виступи:

1. Організація та її оточення
2. Особливості менеджменту на міжнародному рівні
3. Вербальна та невербальна комунікація в менеджменті.

Тести для контролю знань

1. До числа внутрішньоорганізаційних (внутрішньофірмових) процесів відносяться:

а) прийняття рішень, організаційно-економічна реструктуризація, приватизація;

б) координація та прийняття рішень, комунікація та влада і вплив;

в) організаційно-економічна реструктуризація, комунікація, прийняття рішень;

г) влада і вплив, поділ крупної організації на дрібніші, прийняття рішень, частково повна приватизація.

2. Координація - це сукупність стійких зв'язків в господарській організації. Головними з яких є наступні:

а) горизонтальні та вертикальні;

б) горизонтальні, вертикальні та лінійні;

в) лінійні, функціональні, формальні та неформальні;

г) лінійні, функціональні, формальні та неформальні, горизонтальні та вертикальні.

3. Поліархія - це:

а) координація через спеціальні групи;

б) координація через внутрішньогосподарський ринок;

в) різновид горизонтальної координації за якого керівники - менеджери які мають однакові звання або посади і знаходяться на одному ієрархічному рівні;

г) взаємна вертикальна координація.

4. Як називають одиницю (елемент) проектування господарської організації за якої (якого) права прийняття рішень та владні повноваження сконцентровані на вищому рівні керування?

- а) диференціація;
- б) централізація;
- в) делегування;
- г) децентралізація.

5. Як називають одиницю (елемент) проектування господарської організації за якої (якого) має місце передача або делегування відповідальності за прийняття деяких ключових рішень, а тому і передача відповідних цій відповідальності прав на нижчі рівні керування?

- а) інтеграція;
- б) диференціація;
- в) децентралізація;
- г) делегування.

6. Який з приведених нижче переліків типів міжособистісних контактів керівника з підлеглими є вірними:

а) прями двосторонні, комбінація двосторонніх і множинних, формальні;

б) прями двосторонні, прями множинні, комбінація перших і других;

в) комбінація прямих двосторонніх з прямими множинними, неформальні прями, двосторонні.

г) прями множинні, комбінація прямих двосторонніх з прямими множинними, неформальні.

7. Комунікаційна мережа організації (фірми) включає наступні види зв'язків:

- а) міжособистісні, зворотні, вертикальні;
- б) зворотні, вертикальні, діагональні;
- в) вертикальні, горизонтальні, діагональні;
- г) діагональні, міжособистісні, зворотні.

8. Який з приведених нижче переліків джерел особистісної основи влади є вірним:

а) експертна влада, влада прикладу, право на владу, прийняття рішень;

б) експертна влада, влада прикладу, право на владу, влада інформації, потреба у владі;

в) влада прикладу, право на владу, влада інформації, винагорода;

г) примус, право на владу, влада інформації, винагорода

9. Який з приведених нижче переліків джерел організаційної основи влади є вірним:

а) прийняття рішень, винагорода, примус, влада прикладу;

б) винагорода, примус, влада над ресурсами, влада інформації;

в) прийняття рішень, винагорода, примус, влада над ресурсами, влада зв'язків;

г) потреба у владі, примус, влада над ресурсами, влада зв'язків.

Практичне заняття 4

Управління процесом відтворення мотиваційного механізму

1. Загальна концепція мотивації.
2. Економічні теорії змісту і процесу мотивації.
3. Некономічні теорії мотивації.

Реферативні виступи:

1. Побудова й аналіз моделі змісту робіт і мотивації праці.
2. Ієрархія потреб при роботі в багатонаціональному зовнішньому середовищі.
3. Сучасні проблеми в сфері мотивації працівників.

Тести для контролю знань

1. Процес мотивації поділяється на шість стадій:

а) виникнення проблеми, визначення курсів дій, одержання кредитів, часткова або повна приватизація, одержання винагороди, координація та прийняття рішень;

б) виникнення потреби, здійснення дій, комунікація, прийняття рішень, усунення проблеми, визначення курсів дій;

в) виникнення потреби, пошук шляхів усунення потреби, визначення курсів дій, здійснення дій, одержання винагороди, усунення потреби;

г) виникнення потреби, координація, часткова або повна приватизація, здійснення дій, пошук шляхів усунення потреби, одержання винагороди.

2. Мотив - це:

а) те, що викликає певну поведінку людини, частіше за все діє один мотив;

б) те, що визначає певну поведінку людини, яка викликає певні дії;

в) те, що викликає певні дії людини, частіше за все діє один мотив;

г) те, що викликає певні дії людини і визначає її поведінку. Частіш за все діє декілька мотивів одночасно.

3. Стимул - це:

а) побудження до дії, спонукальна причина. Це все то, що виконує роль важеля впливу;

б) процес впливу на людину з метою побудження її до дії;

в) наслідок побудження людини до дії за допомогою важелів впливу;

г) важіль впливу з метою побудження в ній певних дій.

4. Мотивування - це:

а) певні дії людини для пробудження в ній певних мотивів;

б) процес впливу на людину з метою допомогтися від неї певних дій шляхом пробудження в ній певних мотивів;

в) спонукальна причини тих чи інших дій людини;

г) процес певних дій людини з метою домогтися від неї певної віддачі.

5. Інтеріоризація стимулу в мотив - це:

а) вибір мотиву який збігається із стимулом;

б) вибір мотиву який збігається з будь-якими потребами працівника;

в) вибір стимулу який збігається з першочерговими потребами працівника;

г) вибір мотиву який збігається з першочерговим стимулом.

6. Найбільш важливими факторами мотивації є наступні:

а) різниця, неоднаковість мотиваційних структур окремих людей, неочевидність направленості мотивів;

б) неоднаковість мотиваційних структур окремих людей, неочевидність направленості мотивів;

в) мінливість мотиваційного процесу, різниця, неоднаковість мотиваційних структур окремих людей;

г) неочевидність направленості мотивів, мінливість мотиваційного процесу та різниця, неоднаковість мотиваційних структур окремих людей.

7. До числа економічних теорій, теорій змісту мотивації відносяться теорії:

а) ієрархії потреб А.Маслоу, придбаних потреб Мак Клеганда, двох факторів Герцберга, та чотирьох груп факторів К.Б.Мадсена;

б) придбаних потреб Мак Клеганда, двох факторів Герцберга, та чотирьох груп факторів К.Б.Мадсена;

в) двох факторів Герцберга, трьох груп факторів К.Б. Медсена, ієрархії потреб А.Маслоу;

г) двох груп факторів К.Б. Медсена, ієрархії потреб А. Маслоу, придбаних потреб Мак Клеганда.

8. До числа економічних теорій процесу мотивації відносяться теорії:

а) ієрархії потреб А. Маслоу, очікувань В. Врума, справедливості Дж. Адамса, та мотивації Л. Портера і Е. Лоулера;

б) очікувань В. Врума, справедливості Дж. Адамса, та мотивації Л. Портера і Е. Лоулера;

в) справедливості Дж. Адамса та мотивації Л. Портера і Е. Лоулера, двох факторів Герцберга;

г) мотивації Л. Портера і Е. Лоулера, очікувань В. Врума, справедливості Дж. Адамса, придбаних потреб Мак Клеганда.

9. До числа неекономічних теорій мотивації відносяться теорії:

а) парситипативного управління та ієрархії потреб А. Маслоу;

б) парситипативного управління та двох факторів Герцберга;

в) постановки цілей Е. Лока та парситипативного управління;

г) постановки цілей Е. Лока.

Практичне заняття 5

Управління процесом відтворення організаційної культури (культури організації)

1. Організаційна культура: визначення, ключові елементи, ознаки та характеристики.
2. Основні прояви організаційної культури: спрямованість та вплив на ефективність та продуктивність організації (фірми).
3. Проблема відтворення організаційної культури: зміст та шляхи врегулювання.

Реферативні виступи:

1. Особливості управління різними типами груп у сучасних організаціях.
2. Фактори ефективності групи і їхнє значення.
3. Природа і характеристика групової роботи в перехідний період.

Тести для контролю знань

1. Сукупність цінностей, віри, моралі, які визначають умови життя членів організації та поведінку кожного з них. Вона є одночасно і результатом і процесом, тобто перебуває у постійному розвитку:

- а) структура організації;
- б) культура організації, або організаційна культура;
- в) ресурси організації;
- г) імідж організації.

2. Ключовими елементами організаційної культури є:

а) система комунікацій і мова спілкування, внутрішньо організаційні стандарти і правила, базові припущення яких дотримується персонал організації у своїй поведінці;

б) соціально-психологічний клімат, цінності або ціннісні орієнтації, стиль керівництва, символіка за допомогою якої ціннісні орієнтації "передаються" персоналу;

в) стиль керівництва, символіка за допомогою якої ціннісні орієнтації "передаються" персоналу, соціально-психологічний клімат, система спілкування і мова спілкування, базові припущення;

г) базові припущення яких дотримується персонал організації у своїй поведінці, цінності або ціннісні орієнтації, символіка за допомогою якої ціннісні орієнтації "передаються" персоналу.

3. Який з приведених нижче переліків ключових елементів поняття "організаційна культура" є вірним:

- а) цінності, згуртованість, символіка;
- б) набір базових припущень, цінності, символіка;
- в) сумісність, цінності, мова спілкування;
- г) символіка, набір базових припущень, обряди та ритуали;

4. Який з приведених нижче основних проявів організації культури є вірним:

- а) згуртованість, матеріальні об'єкти, мова спілкування;
- б) цінності, зразки поведінки;

в) матеріальні об'єкти, мова спілкування, зразки поведінки, емоції;

г) набір базових припущень, емоції;

5. Який з приведених нижче переліків проблем зовнішньої адаптації та виживання є вірним:

а) місія і стратегія, цілі, контроль, корекція;

б) цілі, засоби, контроль, корекція;

в) місія і стратегія, засоби, контроль;

г) місія і стратегія, цілі, засоби, контроль, корекція.

6. Який з приведених нижче переліків проблем внутрішньої інтеграції є вірним?

а) загальна мова, умови для членства в організації, влада і статус, особистісні відносини, винагороди та покарання, ідеологія і "релігія";

б) умови для членства в організації, влада і статус, особистісні відносини, ідеологія і "релігія";

в) умови для членства в організації, влада і статус, винагороди та покарання;

г) загальна мова, винагороди та покарання, ідеологія і "релігія".

7. Який з приведених нижче переліків ознак сили культури є вірним?

а) «товщина» культури, влада і статус, винагорода та покарання;

б) "товщина" культури, ступінь поділюваності культури членами організації, якість пріоритетів культури;

в) особистісні відносини, ступінь поділюваності культури членами організації, винагороди і покарання;

г) загальна мова, особистісні відносини, якість пріоритетів культури;

Практичне заняття 6

Управління ризикозахищеністю організації (фірми)

1. Поняття про природу та види підприємницького ризику.

2. Управління ризиком.

Реферативні виступи:

1. Сучасні моделі управління і їхня структуризація.

2. Мистецтво і наука прогнозування.
3. Роль методів прогнозування в процесі прийняття менеджерського рішення.

Тести для контролю знань

1. Який з переліку визначень поняття «ризик» є вірним? Ризик - це:

- а) невід'ємна властивість підприємницької діяльності;
- б) відсутність вірогідності одержання прибутку;
- в) рівень невизначеності у передбаченні результату;
- г) оцінка можливих результатів діяльності.

2. Який з приведених нижче переліків основних видів підприємницького ризику є вірним:

- а) виробничий, інфляційний, фінансовий;
- б) комерційний, валютний, кредитний;
- в) виробничий, комерційний, фінансовий;
- г) системний, комерційний, фінансовий.

3. Який з приведених нижче переліків основних видів витрат, пов'язаний з підприємницькою діяльністю є вірним:

- а) трудові, фінансові, спеціальні види витрат, втрати паливно-мастильних матеріалів;
- б) матеріальні, грошові втрати, викликані інфляцією, втрати часу, спеціальні види;
- в) трудові, фінансові, спеціальні види;
- г) матеріальні, трудові, фінансові, витрати часу, спеціальні види втрат.

4. Який з приведених нижче не передбачуваних втрат є вірний:

- а) наслідки стихійного лиха, крадіжки майна і продукції, псування майна, втрати обумовлені несумлінністю або некомпетентністю компаньйонів по бізнесу;
- б) рівень купівельної спроможності, наслідки стихійного лиха, крадіжки майна і продукції, псування майна, втрати обумовлені несумлінністю або некомпетентністю компаньйонів по бізнесу;
- в) втрати обумовлені несумлінністю або некомпетентністю компаньйонів по бізнесу, динаміка вкладень капіталу, наслідки стихійного лиха, крадіжки майна і продукції;

г) псування майна, наслідки стихійного лиха, можливість галузевих ризиків, крадіжки майна і продукції;

5. Який з приведених нижче переліків зон ризику є вірним:

а) безризикова зона, зона допустимого ризику, зона критичного ризику, зона катастрофічного ризику;

б) безризикова зона, зона критичного ризику, зона катастрофічного ризику;

в) зона допустимого ризику, зона катастрофічного ризику, зона виробничого ризику;

г) зона фінансового ризику, безризикова зона, зона катастрофічного ризику, зона допустимого ризику;

6. Ризик-менеджмент специфічний напрямок менеджменту як професійної діяльності, орієнтований на управління ризиком. За нього відповідає:

а) операційний менеджер;

б) ризик-менеджер;

в) маркетинг-директор;

г) топ-менеджер.

7. Який з приведених нижче переліків напрямків управління ризиками є вірним:

а) розпізнавання, аналіз та оцінка міри ризику; опрацювання та здійснення заходів щодо попередження, мінімізації та страхування ризиків; ліквідація наслідків збитків що виникли;

б) розпізнавання, аналіз та оцінка міри ризику; опрацювання та здійснення заходів щодо попередження, мінімізації та страхування ризиків;

в) розпізнавання, аналіз та оцінка міри ризику; опрацювання та здійснення заходів щодо попередження, мінімізації та страхування ризиків; опрацювання механізмів виживання організації;

г) опрацювання та здійснення заходів щодо попередження, мінімізації та страхування ризиків; ліквідація наслідків збитків що виникли; опрацювання механізмів виживання організації.

Практичне заняття 7

Основи антикризового управління в організаціях (фірмах)

1. Суттєвість і витоки економічної кризи.

2. Теоритичні основи формування антикризового управління.

Реферативні виступи:

1. Особливості використання аналітичних, статистичних, теоретико-ігрових методів, а також методів математичного програмування в практиці управління.
2. Інструменти обґрунтування управлінських рішень, застосовувані керівниками різних рівнів управління.

Тести для контролю знань

1. Який з приведених нижче переліків управлінських дій в рамках антикризового управління є вірним:

а) діагностика кризової ситуації, негайна та звичайна реакція на зміни зовнішнього середовища, нейтралізація кризової ситуації, вихід із кризи;

б) попередження кризової ситуації, вихід із кризи, усунення причин розвитку кризи;

в) діагностика кризової ситуації, попередження кризової ситуації, нейтралізація кризової ситуації, вихід із кризи;

г) нейтралізація кризової ситуації, усунення причин розвитку кризи, вихід із кризи, діагностика кризової ситуації;

2. Основними стратегічними напрямками антикризового управління є:

а) формування системи антикризового управління, формування механізму антикризового управління, система планування;

б) формування системи антикризового управління, усунення причин розвитку кризи, формування механізму антикризового управління;

в) формування системи мотивації формування системи контролю;

г) формування системи антикризового управління, формування антикризового управління, формування процесу антикризового управління.

3. Основними функціями контролінгу як функції антикризового управління:

а) координування, інформаційне забезпечення, планування, бюджетний аудит;

б) планування, організування, інформаційне забезпечення, контроль;

- в) організування, бюджетний аудит, мотивація, координація;
- г) прогнозування, організування, регулювання.

4. Який з приведених нижче переліків основних методів контролінгу є вірним:

а) вартісний аналіз, портфельний аналіз, SWOT-аналіз, організаційно правові методи;

б) вартісний аналіз, портфельний аналіз, SWOT-аналіз, опитування (анкетування);

в) портфельний аналіз, SWOT-аналіз, опитування (анкетування), економічні методи;

г) організаційно правові методи, вартісний аналіз, портфельний аналіз, соціально-психологічні методи.

5. Який з приведених нижче переліків видів банкрутства як методів у антикризового управління є вірним:

а) реальне банкрутство, приховане банкрутство, навмисне банкрутство;

б) фіктивне банкрутство, технічне банкрутство, приховане банкрутство;

в) реальне банкрутство, технічне банкрутство, навмисне банкрутство, фіктивне банкрутство;

г) неспроможність, навмисне банкрутство, реальне банкрутство, технічне банкрутство.

Практичне заняття 8

Керівництво і лідерство в організації (фірмі)

1. Управлінська праця: основний зміст і особливості. Класифікація управлінського персоналу.
2. Керівництво: основні напрямки, нові погляди, новий зміст та теорія і практика.
3. Лідерство: огляд теорій, стилі та ситуаційні підходи до ефективного лідерства.
4. Передумови ефективного керівництва та лідерства в організаціях(фірмах).

Реферативні виступи:

1. Лідерство і ефективність управління.
2. Традиційні концепції лідерства та їх використання в управлінні організацією.
3. Сучасні теорії лідерства.

Тести для контролю знань

1. Загальновідомо, що успіх організації (фірми), її ефективна виробнича діяльність співпадає з категорією «ефективне управління». Передумовами цього останнього є:

а) авторитет керівного складу, його мистецтво управління рівень інформованості, харизма;

б) мистецтво управління керівного складу, його рівень інформованості, харизма, культура керівництва;

в) обсяг вклади керівного складу, його авторитет, мистецтво управління та рівень інформованості;

г) рівень інформованості керівного складу, його харизма, культура керівництва, стиль керівництва.

2. Основні фактори, які впливають на обсяг влади, що визначається посадою керівника:

а) основні якості та індивідуальні характеристики керівника. Стан зовнішнього середовища, стан внутрішнього середовища;

б) харизма, особисті якості та індивідуальні характеристики керівника, стан зовнішнього середовища;

в) рівень інформованості керівника, харизма, стан внутрішнього середовища;

г) стан зовнішнього середовища, стан внутрішнього середовища, харизма керівника.

3. Основні фактори які впливають на авторитет керівника:

а) харизма, особисті якості та індивідуальні характеристики керівника, культура керівництва;

б) культура керівництва, стиль керівництва, особисті якості та індивідуальні характеристики керівника;

в) рівень інформованості керівника, культура керівництва, стиль керівництва;

г) стиль керівництва, харизма, рівень інформованості керівника.

4. Основні фактори які впливають на мистецтво управління:

а) мистецтво здійснення соціальних корекцій і культура керівництва;

б) мистецтво здійснення соціальних корекцій і мистецтво раціональної організації ділових контактів;

в) мистецтво раціональної організації ділових контактів і стан внутрішнього середовища;

г) мистецтво раціональної організації ділових контактів і стан зовнішнього середовища.

5. Основні фактори які впливають на рівень інформованості керівника:

а) мистецтво управління, особисті якості та індивідуальні характеристики;

б) ефективність управління, мистецтво управління;

в) особисті та індивідуальні характеристики, а також стан зовнішнього середовища;

г) мистецтво управління, стан зовнішнього середовища.

6. Основні фактори які впливають на культуру керівника:

а) авторитет керівника, етика, естетика і етикет;

б) харизма, авторитет керівника, етика, естетика;

в) етикет, харизма, авторитет, естетика;

г) етика, естетика, етикет, стиль керівництва.

7. Харизма - це:

а) вплив, що базується на властивостях особистості керівника або його здатності залучити прихильників;

б) вплив, що базується на мистецтві управління або етика, естетика та етикет керівництва;

в) вплив, що базується на культурі керівництва або на авторитеті керівника;

г) вплив, що базується на мистецтві управління або його здатності залучити прихильників.

8. Науці і практиці відомі три стилі керівництва:

а) демократично - централістський, ліберальний та ефективний;

б) автократичний, демократично - централістський і ліберальний;

в) авторитарний, автократичний демократично - централістський ;

г) самокритичний, автократичний, ліберальний.

Практичне заняття 9

Керівник - менеджер в системі менеджменту організації: функції, роль, модель та вимоги до його особистості

1. Ролі, функції і ранги керівників-менеджерів.
2. Основні моделі (типи) керівників-менеджерів.
3. Основні вимоги до ефективного керівника-менеджера.
4. Особливості ділової кар'єри та формування керівника-менеджера.

Реферативні виступи:

1. Сучасні моделі управління і їхня структуризація.
2. Ефективність взаємодії і повноважень у ринковій економіці.
3. Передумови ефективного делегування.
4. Делегування, відповідальність і класична концепція передачі повноважень.

Тести для контролю знань

1. Основними ролями керівника – менеджера є:
 - а) міжособистісні та інформаційні;
 - б) інформаційні та пов'язані з прийняттям рішень;
 - в) міжособистісні, інформаційні та пов'язані з прийняттям рішень;
 - г) інформаційні, комунікаційні та міжособистісні.
2. До числа основних міжособистісних ролей керівника – менеджера відносяться наступні:
 - а) підприємець, лідер, перший керівник;
 - б) сполучна ланка, підприємець, лідер;
 - в) лідер, сполучна ланка, приймач інформації;
 - г) головний (перший) керівник, лідер, сполучна ланка.
3. Основними рангами керівника - менеджера є:
 - а) менеджер низової ланки, менеджер вищої ланки;
 - б) менеджер низової ланки, менеджер середньої ланки, менеджер вищої ланки;
 - в) менеджер середньої ланки, менеджер низової ланки;
 - г) менеджер вищої ланки, менеджер додаткової ланки, менеджер середньої ланки
4. Типовими посадами у бізнесі для керівника - менеджера вищої ланки є:

а) генеральний менеджер, топ - менеджер, президент, віце - президент;

б) голова ради директорів, наглядової ради, віце - президент;

в) голова ради директорів, президент, віце - президент;

г) голова наглядової ради, президент, топ - менеджер.

5. Загальновизнана у розвинених країнах Заходу класифікація передбачає поділ керівників - менеджерів на чотири типа:

а) майстри інтелектуали, борці з джунглями , імітатори;

б) імітатори, гравці, майстри, борці з джунглями;

в) гравці, імітатори, інтелектуали, майстри;

г) майстри, борці з джунглями, люди компанії, гравці.

6. В спеціальній літературі до числа слабких керівників – менеджерів відносять наступні їх моделі:

а) імітатор, свій хлопець, фігаро, інтелектуал, бульдозер;

б) імітатор, свій хлопець, фігаро, інтелектуал;

в) імітатор, свій хлопець, інтелектуал, бульдозер;

г) імітатор, фігаро, інтелектуал, бульдозер.

Практичне заняття 10

Самоменеджмент в системі менеджменту організації

1. Самоменеджмент як інструмент самозростання та саморозвитку керівника - менеджера.

2. Самооцінка керівника – менеджера: об'єктивна необхідність та основні способи.

3. Системи планування особистої професійної діяльності керівника – менеджера: управління робочим часом.

4. Здоровий спосіб життя та психофізіологія розумової праці керівника – менеджера.

Реферативні виступи:

1. Сутність результативності та ефективності менеджменту. Види ефективності

2. Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення

3. Комплексний підхід до удосконалення управління організаціями

Тести для контролю знань

1. Самоменеджмент - це комплекс заходів, орієнтованих на підвищення ефективності праці менеджера. Найбільш важливим з них є наступні:

а) виділення та облаштування робочого місця, оснащення робочого місця, створення інтер'єра робочого місця, умови праці керівника - менеджера, облік та аналіз витрат робочого часу керівника - менеджера;

б) організація робочого місця, облік та аналіз витрат робочого часу керівника - менеджера, планування керівником менеджером своєї роботи, здоровий спосіб життя та раціональне харчування;

в) умови праці керівника - менеджера, забезпечення сприятливих кліматичних умов праці, підготовка і проведення основних управлінських процедур, сприятливий режим праці і відпочинку та самоконтроль здоров'я;

г) організація робочого місця, умов праці керівника - менеджера, облік та аналіз витрат робочого часу керівника — менеджера, планування керівником менеджером своєї роботи і здоровий спосіб життя.

2. Основних шляхів досягнення мети само менеджменту яка полягає у економії робочого часу керівника – менеджера є :

а) організація робочого місця керівники – менеджери, оптимізація середовища на робочому місці, аналіз витрат робочого часу та планування керівникам – менеджерам своєї роботи.

б) організація робочого місця керівники – менеджери, оптимізація операційного середовища на робочому місці, аналіз витрат робочого часу.

в) організація робочого місця керівника – менеджера, оптимізація операційного середовища на робочому місці та планування керівникам – менеджерам своєї роботи.

г) оптимізація організаційного середовища на робочому місці, аналіз витрат робочого часу та планування керівникам – менеджером своєї роботи.

3. Метою самоменеджменту є:

а) економія фонду оплати праці керівника - менеджера;

б) економія робочого часу керівника - менеджера та раціональне;

використання його управлінського потенціалу;

в) ефективне використання технічних засобів управління;

г) підвищення працездатності керівника - менеджера.

4. Основними способами самооцінки керівника - менеджера є наступні:

а) тест «Лірі» та тест «Особистий опитувальник Айзенка»;

б) тест «структурний образ лідера та веденого», та тест «Особистий опитувальник Айзенка»;

в) тест «структурний образ лідера та веденого», тест «Лірі», та тест «Особистий опитувальник Айзенка»;

г) тест «структурний образ лідера та веденого», тест «Лірі».

5. Основними бар'єрами на шляху розвитку керівника - менеджера є наступні:

а) нагромадження робіт, метушливість, перевтома, виконання «чужої» роботи, безплановість та слабка мотивованість;

б) постійна поспішність, метушливість, перевтома, виконання «чужої» роботи, безплановість та слабка мотивованість;

в) нагромадження робіт, метушливість, виконання чужої роботи, безплановість та слабка мотивованість.

г) постійна поспішність, нагромадження робіт, метушливість, перевтома, виконання «чужої» роботи, безплановість та слабка мотивованість.

6. Методологія силового поля в управлінні індивідуальним розвитком передбачає співставлення:

а) факторів, що сприяють розвитку керівника - менеджера з факторами, що перешкоджають йому;

б) факторів, що сприяють розвитку керівника - менеджера з факторами, що обумовлюють підвищення собівартості виробничої продукції;

в) факторів, що сприяють підвищенню продуктивності праці з факторами, що перешкоджають розвитку керівника менеджера;

г) факторів, що сприяють підвищенню рівня рентабельності виробництва з факторами перешкоджають йому.

7. Раціональна система планування особистої роботи керівника - менеджера передбачає використання наступних видів:

а) довгострокове (перспективне), короткострокове (поточне) та оперативне (щоденне);

б) стратегічне, довгострокове(перспективне), короткострокове (поточне) та оперативне (щоденне);

в) тактичне, довгострокове (перспективне), короткострокове (поточне) та оперативне (щоденне);

г) стратегічне, тактичне, довгострокове(перспективне), короткострокове (поточне) та оперативне (щоденне)

8. Науці і практиці відомі наступні види публічних виступів:

а) агітаційні, розважальні, комбіновані, індикативні;

б) інформаційні, агітаційні, розважальні та комбіновані;

в) індикативні, інформаційні, агітаційні, розважальні ;

г) комбіновані, індикативні, інформаційні, агітаційні.

9. Основними факторами здорового способу життя керівника – менеджера:

а) як мінімум дві години в день витрат на активні рухи та фізичні вправи, нормальний сон 6 - 7 годин на добу, раціональне харчування, відмова від паління та обмеження вживання алкоголю ;

б) як мінімум дві години в день витрат на активні рухи та фізичні вправи, нормальний сон 7 - 8 годин на добу, раціональне харчування, відмова від паління та обмеження вживання алкоголю;

в) як мінімум 0,5 години в день витрат на активні рухи та фізичні вправи, нормальний сон 9 - 10 годин на добу, раціональне харчування, відмова від паління та обмеження вживання алкоголю;

г) як мінімум одна години в день витрат на активні рухи та фізичні вправи, нормальний сон 7 - 8 годин на добу, раціональне харчування, відмова від паління та обмеження вживання алкоголю

10. На практиці керівникам - менеджерам випадає проводити приймання які поділяють на види:

а) звернення, повідомлення, пропозиції;

б) заяви, декларації, скарги;

в) пропозиції, заяви, скарги;

г) пропозиції, декларації, заяви.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО КУРСУ «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»

1. Менеджмент організацій: сутність, зміст, елементи і роль у життєдіяльності організацій (фірм).
2. Менеджмент організацій як самостійний вид професійної діяльності.
3. Менеджмент організацій як сукупність знань та практичного досвіду у сфері управління.
4. Методологічні основи менеджменту організацій.
5. Поняття «господарська організація»: зміст та соціально-економічна природа.
6. Основні закономірності онтогенезу господарської організації.
7. Система модель внутрішнього середовище господарської організації.
8. Функціональний «портрет» господарської організації.
9. Сучасні концепції господарських організацій (коротка характеристика).
10. Господарюючі суб'єкти індивідуального підприємництва: переваги і недоліки та принципові схеми управління.
11. Організації підприємців: переваги і недоліки та принципові схеми управління.
12. Об'єднання організацій підприємців: переваги і недоліки та принципові схеми управління.
13. Методика вивчення організацій (фірм).
14. Стратегія структурних перетворень: цілі, основні курси дій та етапи.
15. Стратегічна організаційно-економічна реструктуризація організацій (фірм): сутнісно-змістова характеристика та передумови успішного здійснення.
16. Координація у господарських організаціях.
17. Прийняття рішень у господарській організації.
18. Комунікація у господарській організації.

19. Влада і вплив у господарській організації.
20. Загальна характеристика мотивації.
21. Економічні теорії змісту мотивації.
22. Економічні теорії процесу мотивації.
23. Некономічні теорії мотивації.
24. Організаційна культура: поняття, ключові елементи та основні аспекти.
25. Сутнісно-змістові характеристики та прояви окремих складових організаційної культури.
26. Проблема відтворення організаційної культури: зміст та шляхи врегулювання.
27. Сутність корпоративного управління та економічна роль господарських товариств.
28. Акціонерні товариства: сутність і види.
29. Основні засади організації управління капіталом у корпораціях.
30. Державне регулювання корпоративного сектора.
31. Роль депозитарної системи в корпоративному управлінні.
32. Управління рухом акцій на первинних і вторинних ринках.
33. Фінансові посередники в системі корпоративного управління.
34. Загальні організаційні засади корпоративного управління.
35. Внутрішньокорпоративна система управління.
36. Основні елементи регулювання господарської діяльності корпорації.
37. Поняття та види підприємницького ризику.
38. Принципова схема зон ризику.
39. Основні напрямки управління ризиками.
40. Основні передумови результативності управління ризиками.
41. Основні методи управління ризиками.
42. Основні показники кількісної міри ризику.
43. Сутність і витоки економічної кризи.

44. Кризові явища характерні для XX століття. Особливості економічної кризи.

45. Антикризове управління: мета, завдання та принципи.

46. Стратегічні напрямки антикризового управління.

47. Контролінг як функція антикризового управління.

48. Механізм антикризового управління.

49. Банкрутство як метод антикризового управління.

50. Оцінка фінансового стану організації при виникненні загрози банкрутства.

51. Фінансова санація: мета, зміст і завдання.

52. Економічні та правові аспекти банкрутства.

53. Сутність ефективності менеджменту організацій.

54. Критерії та показники ефективності менеджменту організацій.

55. Оцінка ефективності використання кадрів управління організації (фірми).

56. Основні передумови та витоки ефективного менеджменту організацій.

57. Основні складові та витоки культури керівництва.

58. Основні складові та витоки мистецтва управління.

59. Ролі керівника-менеджера в системі менеджменту організацій.

60. Функції керівника-менеджера в системі менеджменту організацій.

61. Ранги керівників-менеджерів (коротка характеристика).

62. Основні моделі (типи) керівників -менеджерів.

63. Основні вимоги до ефективного керівника-менеджера.

64. Самоменеджмент як інструмент самозростання та саморозвитку керівника -менеджера.

65. Самооцінка керівника – менеджера: необхідність та основні способи.

66. Основні бар'єри на шляху самозростання та саморозвитку керівника - менеджера та шляхи їх подолання.

67. Система планування особистої роботи керівника - менеджера.

68. Здоровий спосіб життя та психофізіологія розумової праці керівника-менеджера.

69. Основні передумови працездатності керівника - менеджера.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Change Management, Second Edition. Jeffrey Hiatt and Timothy Creasey. Prosci Learning Center Publications, 2012.
2. Human Resource Management, John Harold Jackson, Robert L. Mathis, 12 edition Cengage Learning; 2007
3. Ronald D. Kay, William M. Edwards and Patricia A. Duffy. Farm Management, 7th Edition. McGraw-Hill, Inc. 2013.
4. Виханский О.С. Менеджмент / О.С. Виханский. А.И. Наумов. - 3-е изд. - М. : Гардарика, 2010. - 320 с.
5. Дем'яненко С.І. Менеджмент аграрних підприємств: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2005. — 347 с. [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: [http:// pulib.if.ua/book/88](http://pulib.if.ua/book/88)
6. Друкер П.Ф. Задачи менеджмента в XXI веке.: Пер. с англ. Уч. пос./ П.Ф.Друкер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 272 с.
7. Завадський Й.С. Менеджмент: [підручник для економічних спеціальностей вищих навчальних закладів]. - У 2т.: Т.2. – К.: Видавництво Європейського університету, - 2002. – 640 с.
8. Зуб А.Т. Стратегический менеджмент: Теория и практика: Учебное пособие/ А.Т.Зуб. - М.: АспектПресс, 2002. – 415 с.
9. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: навч. посіб. / В.С. Лозниця – К.: ТОВ «УВПК ЕксОб», 2000. – 512 с. 5.
10. Мескон А, Хедоури Дж. Основы менеджмента / А. Мескон, Дж. Хедоури ; [пер. с англ.]. - М.: Дело, 1992. - 762 с.
11. Нагаєв В. М. Аграрний менеджмент / В.М. Нагаєв. – К.: ЦУЛ, 2004. – 320 с.
12. Організація виробництва і аграрного бізнесу в аграрних підприємствах: Підручник / С.П. Азізов, П.К. Канінський, В.М. Скупий; За ред. С.П. Азізова. – К.: ІАЕ, 2001. – 834 с.
13. Управление организацией / [Поршнева З.П., Румянцева Н.А., Соломатина А.Н. и др.]; под ред. З.П. Поршнева. – [2-е изд. перераб и доп.] -. М.: ИНФРА. 2002 – 669 с.
14. Управління сільськогосподарським виробництвом. / За ред. Г.І. Будилкіна. //- М.: Колос, 2004р. - 262 с.
15. Хміль Ф.І. Менеджмент / Ф.І. Хміль. – К.: «Вища школа», 1990.

Навчальне видання

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни

Автори-укладачі:

ПОДОЛЬСЬКА Ольга Василівна
БОГОМОЛОВА Катерина Сергіївна

Формат 60x84/16 Гарнітура Time New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.
ум. друк. арк. 2,3
Тираж 25 пр.

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
61002, м. Харків, вул. Алчевських ,44